

T á j é k o z t a t ó

Ózd Város Önkormányzata által biztosított egészségügyi alapellátásról

Előterjesztő: Egészségügyi és Szociális
Bizottság elnöke

Előkészítő: Szociális és Egészségügyi
Osztály

Ózd, 2011. november 24.

Tisztelt Képviselő-testület!

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 8. § (4) bekezdése kötelező feladatként határozza meg az önkormányzatok számára az egészségügyi alapellátásról való gondoskodást, amelybe az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152. § (1) bekezdése alapján

1. a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
2. a fogorvosi alapellátás,
3. az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás,
4. a védőnői ellátás,
5. az iskola-egészségügyi ellátás tartozik.

Jelen előterjesztés az Ózd Város Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) által biztosított egészségügyi alapellátás 2010-2011. évi szakmai, fenntartói és működtetői feladatellátásáról ad tájékoztatást.

Az egészségügyi alapellátás vonatkozásában 2009. augusztus 1-jétől a működtetői, fenntartói feladatokat a Polgármesteri Hivatal, ezen belül a Szociális és Egészségügyi Osztály látja el.

A védőnői tevékenység szakmai felügyeletét és irányítását a B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv Edelényi, Kazincbarcikai, Ózdi Kistérségi Népegészségügyi Intézetéhez tartozó (a továbbiakban: Népegészségügyi Intézet) területileg illetékes vezető védőnő biztosítja. A vezető védőnő heti egy alkalommal ellenőrzi a védőnők szakmai munkáját és szakmai tanácsadást tart. Munkáját Ózd városban 2011. szeptember 1-től helyi szakmai csoportvezető védőnő segíti.

1. Háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátás

Ózd város felnőtt lakosságát tizenhárom háziiorvosi körzetben látja el tizenkét vállalkozó háziiorvos, míg az 5. számú háziiorvosi körzetben (Ózd, Damjanich út 15.) helyettesítéssel van biztosítva az alapellátás. Ózd Város Önkormányzatával kötött feladat-vállalási szerződés alapján 2011. december 1-jétől vállalkozó háziiorvos – dr. Soltész Mária – látja el az 5. körzethez tartozó lakosságot.

A felnőtt háziiorvosi szolgálatban 2010. évben a rendelési időben összesen megjelentek száma: 179 430 fő volt.

A házi gyermekorvosi körzetek száma kilenc, és valamennyi körzet be van töltve, minden praxist vállalkozó házi gyermekorvos lát el.

A házi gyermekorvosi szolgálatban 2010. évben a rendelési időben megjelentek száma 66 665 fő, tanácsadáson megjelentek száma 5 351 fő volt.

2. Fogorvosi ellátás

Ózd város fogászati ellátását 2010. évben hat fogorvosi körzetben öt fő vállalkozó és egy fő közalkalmazotti jogviszonyban álló fogszakorvos biztosította. Új fogorvosi körzet kialakítására került sor 2011-ben. A feladatellátáshoz Ózd Kistérség Többcélú Társulása ingyenesen az Önkormányzat tulajdonába adta a korábban fogorvosi ügyelet céljára kialakított rendelőben – az addig használaton kívüli –, új fogászati egységet. Ebben a rendelőben kezdte meg a fogászati ellátást vállalkozó fogorvosként Dr. Hős Klára fogszakorvos. Az iskola-fogászati ellátás az elmúlt években és jelenleg is helyettesítéssel van biztosítva.

3. Védőnői ellátás

A területi védőnői szolgálatok – az egészségügyi törvény 152. §-ának (2) bekezdésében foglaltak szerint az Önkormányzat által kialakított – tizennyolc területi védőnői és egy ifjúság-egészségügyi védőnői körzetben látják el feladatukat. A város területén a gyermekorvosi rendelővel egy épületben öt védőnői tanácsadó működik, míg az Ózd, Csépany út 121. szám alatt külön épületben található az 1. és 6. gondozási körzetet ellátó tanácsadó. Valamennyi védőnői körzet álláshelye be van töltve.

A védőnők az egészségügyi alapellátás részeként nyújtják szolgáltatásukat, szakmai szabályok és iránymutatások mellett, a gondozottak igényeit figyelembe véve. A klasszikus védőnői ellátás színtere a családok otthona, a helyi környezet, ahol kialakul az életmód, megtörténik a szokásrend, viselkedés megerősítése, lehetőség nyílik a módosulásra. A családlátogatás során a védőnők a családok otthonában aktív tevékenységet tudnak kifejtetni. Tapasztalataik szerint a szülők életvitelük során nem minden esetben tartják a gyermekek érdekeit a legfontosabbnak.

A védőnői ellátás a védőnő és a gondozott személy, család együttműködésén alapuló szolgáltatás, amely keretében az alábbi feladatok valósulnak meg:

- egészségfejlesztés (primer prevenció, melyet önállóan végez),
- betegségek megelőzése, megbetegedés esetén az egészségi állapot mielőbbi helyreállítása,
- szövődmények megelőzése (secunder prevenció, melyet orvossal együttműködve végez),
- tartós betegség esetén a lehető legjobb állapot elérése (tercier prevenció, orvossal együttműködve).

Ózd városban 2011. szeptember 31-i állapot szerint a gondozottak létszáma az alábbiak szerint alakult:

- várandós anyák száma 252 fő,
- 0-7 éves gyermekek száma 2 960 fő volt.

A területi védőnő feladatellátása körében

- nővédelmi gondozás keretén belül közreműködik az egészségnevelésben, segíti a nők anyaságra való felkészítését, és részt vesz a szűrővizsgálatok szervezésében;
- biztosítja a várandós anyák gondozását, ellátását, amelynek minősége hosszútávon meghatározza a védőnő és a család kapcsolatát.

A várandós anyák védőnői ellátása önálló tanácsadás keretében a lakóhelyükhöz közeli tanácsadóknak és az otthonukban történő látogatások alkalmával történik. Az önálló védőnői tanácsadás lehetőséget nyújt az egyénre szabott, személyes gondozás megvalósítására.

A gyermekágyas időszakban a segítségnyújtás és a tanácsadás a családlátogatások keretében zajlik. A jogszabály meghatározza a látogatások gyakoriságát. Ennek megfelelően a szülészeti intézetből történő távozást követően a védőnő 48 órán belül meglátogatja az újszülöttet és a gyermekágyas anyát, valamint a szükségleteknek megfelelően segítséget nyújt, tanácsot ad, önálló vizsgálatokat végez, az eredményeket értékeli és dokumentálja. A védőnők az újszülöthöz hat hetes koráig hetente, egy éves koráig havonta, majd ezt követően évente legalább kettő-hat alkalommal látogatnak el.

Újszülött- és csecsemőgondozás a tanácsadóban és az érintettek otthonában zajlik, ebben az időszakban prioritást kap az anyatejes táplálás sikeres megvalósítása, illetve a csecsemő pszichoszomatikus fejlődésének nyomon követése.

1-3 éves kisdetek esetében a gondozás a családlátogatás és védőnői tanácsadás keretében folyamatosan, célzottan és szükség szerint zajlik, segítve a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulását. A gondozás célja, hogy elősegítse a gyermekek egészséges testi, lelki, szociális és érzelmi fejlődését. A státuszvizsgálatok alkalmával szűrővizsgálatok elvégzésére kerül sor. A vizsgálati eredmények a gyermek-egészségügyi törzslapon nyomon követhetőek. Eltérés észlelésekor a védőnők tájékoztatják a háziorvost, szükség esetén megfelelő szakrendelésre irányítják a gyermeket.

3-6 éves gyermek gondozása során az otthon gondozott gyermekek esetében a családlátogatások és a tanácsadások alkalmával nyílik lehetőség a testi-lelki, érzelmi és értelmi fejlődés nyomon követésére. Az óvodai nevelésben részesülő gyermekek gondozása az óvodában a védőnői tanácsadóban, valamint időpont egyeztetés után a gondozott otthonában történik.

Védőoltások tekintetében a területi védőnőknek nagyon nagy szerepük van az életkorhoz kötött kötelező védőoltások beadásának szervezésében, lebonyolításában. Munkájuknak köszönhetően a városban jelentős oltáselmaradás nincs.

4. Ifjúság-egészségügyi feladatellátás

Ózd városban egy főállású ifjúság-egészségügyi védőnő dolgozik, aki a Bólyai Farkas Szakképző Tagiskola 941 tanulóját látja el. A többi közép-, illetve általános iskola ifjúság- és iskola-egészségügyi feladatait a területi védőnők végzik. Az oktatási intézményben a védőnői munka éves munkaterv alapján történik, team munkában az iskolaorvossal.

A kötelező szűrővizsgálatok a páros évfolyamoknál történnek, melynek keretében alapvető testi, mozgás- és érzékszervi vizsgálatok valósulnak meg, eltérés esetében a gyermekek a megfelelő szakorvoshoz kerülnek.

A kampányoltások a 6. és 7. évfolyamoknál történnek, melyek lebonyolításában szintén nagy szerep jut a védőnőnek.

Fontos iskolai feladat az egészségfejlesztés. A fejlődést akadályozó tényezők felismerése, életmóddal kapcsolatos, kornak megfelelő egészségnevelés a következő területeken valósul meg: táplálkozás, dohányzás, és egyéb káros szenvedélyek, AIDS, drogmegelőzés, rizikótényezők kiküszöbölése, párkapcsolat, családi életre nevelés és higiéné.

A tisztasági és szűrővizsgálatok alkalmával évente visszatérő probléma a fejtetvesség, amelynek felszámolásában – a pedagógusok mellett – jelentős feladatot látnak el a védőnők.

Egyéb jogszabály alapján ellátott védőnői feladatok

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a magzat, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében a védőnő a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódóan is ellát feladatokat. A védőnői szolgálat a gyámhatóságokról,

valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) alapján tagja a Kistérségi Gyermekjóléti Intézmény gyermekjóléti szolgálata által működtetett jelzőrendszernek. Ennek keretében minden védőnő köteles veszélyeztetettség észlelése esetén jelzéssel élni a gyermekjóléti szolgálat felé, a gyermek érdekében szükséges intézkedések azonnali megtétele céljából.

A Korm. rendelet módosulásával 2009. szeptember 1-től a jegyző – egyebek mellett – a védőnőt is kirendelheti eseti gondnokul a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásával kapcsolatos eljárásban. Területi védőnő eseti gondnokként való kijelölése 2010. novemberétől folyamatosan történik, jelenleg már tizenöt védőnő lát el eseti gondnoki tevékenységet. Ez – a területen élő gondozottak ellátása mellett – nagy és megterhelő feladatot jelent a védőnők számára.

Továbbképzések, rendezvények

A védőnők továbbképzése továbbképzési időszakokban történik. Egy továbbképzési időszak időtartama 5 év. Az elméleti és gyakorlati feltételek teljesítésének mérése pontozással történik. 5 év alatt 100 kreditpontot kell teljesíteni. A munkaviszony igazolása alapján 75 pont kerül jóváírásra, 25 pontot pedig továbbképzéseken kell megszerezni. A védőnők folyamatosan vettek és vesznek részt kredit pontot nyújtó képzéseken, konferenciákon, előadásokon, így jellemzően már az időarányosnál több kreditponttal rendelkeznek.

A védőnők munkájuk során törekszenek az egészséges életmód népszerűsítésére, propagálják a betegségek megelőzését célzó szűrővizsgálatok igénybevételét.

A városi rendezvényeken a védőnők egészségsátorban végeztek szűrővizsgálatokat, amelyek keretében vércukor-, vérnyomás-, testsúly-, testzsír- mérésre került sor, s az eredmények értékelésével életmódbeli tanácsadásokra is lehetőség nyílt. (Vasvári Sokadalom, Bolyoki Vigadalom és Augusztus 20-ai városi rendezvény)

A születés hete alkalmával 2011. május 5-én megrendezésre került a Család és Hivatás Konferencia, amelyen 5 fő képviselte városunkat.

A védőnők 2010. és 2011. augusztusában az Anyatejes táplálás Világnapja alkalmából nagyszabású városi rendezvényt szerveztek a városban és a közeli településeken élő várandós- és szoptatós kismamák és az egészségügyi szakdolgozók részére.

Háziorvosi ügyelet

A háziorvosi ügyeletet Ózd város lakossága számára az Ózdi Központi Ügyelet és Diszpécierszolgálat biztosítja (Ózd, Október 23. tér1. I. emelet), amelyet Ózd Kistérség Többcélú Társulása tart fenn. Működtetője a Kistérségi Gazdasági Iroda. A Központi Ügyelet keretében felnőtt és gyermek háziorvos biztosítja a folyamatos háziorvosi alapellátást hétköznap 16 óras, szombat, vasárnap és ünnepnapokon 24 óras ügyeleti időben.

Felújítások

az egészségügyi alapellátást biztosító épületekben, helyiségekben 2010-2011. évben

Egy új, minden szakmai előírásnak megfelelő, korszerű védőnői tanácsadó került kialakításra az **Ózd, Csépany út 121.** szám alatt, amely az iskola-egészségügyi tevékenységnek is megfelelő helyszíne lett. A tanácsadó műszaki átadása **2010. július 20-án** történt meg, a kivitelezést az ÓZDSZOLG Nonprofit Kft. végezte közcélú foglalkoztatás keretében. Az épületen belül kialakításra került 2 fő részére tanácsadó helyiség, munkaszoba, vizesblokk, valamint egyéb, szükség szerinti helyiségek. A jogszabályban előírtaknak megfelelően, az akadálymentesítés érdekében rárampa és mozgáskorlátozottak számára WC lett kiépítve. A Népegészségügyi Intézet Ózdi Kirendeltsége végleges működési engedélyt adott ki **2010. október 11-én** a tanácsadó működtetésére.

Az ÉMOP 2009-4.1.1/A kódszámú, az egészségügyi alapellátás fejlesztésére benyújtott és elnyert pályázat keretében az **Ózd, Lehel vezér út 16. szám** alatt működő **komplex egészségügyi alapellátási egység felújítása befejeződött** és 2011. november 8-án átadásra került. A két felnőtt, egy gyermek házi orvosi körzetet ellátó orvosi rendelőben és két védőnői körzetet ellátó tanácsadó helyiségben 2011. november 14-től kívül, belül megújult, korszerű, akadálymentesített, esztétikus környezetben biztosítják a szakemberek a lakosság egészségügyi alapellátását.

Az **Ózd, Csépany út 129.** szám alatt lévő **felnőtt és gyermek házi orvosi rendelő felújítását** végezte el 2011. április-május hónapokban a Város- és Sportlétesítmény-üzemeltető Intézmény, közfoglalkoztatás keretében. A rendelők belső falfelületének tisztasági festésére, nyílászárók mázolására, fűtésekarbantartásra, mosdó és WC helyiségek felújítására, illetve beázás megszüntetésére került sor.

Az **Ózd, Damjanich út 16.** szám alatt lévő **5. számú felnőtt házi orvosi rendelő** tisztasági festése és az udvarának rendbetétele – kerítésépítés, régi kazánház elbontása – 2011. május 19-én készült el. A munkálatokat a Város- és Sportlétesítmény-üzemeltető Intézmény végezte közfoglalkoztatás keretében, Munka+Tanulás programot megvalósítva. Új bútorok, felszerelések vásárlására is sor került, úgymint orvosi szék, gyógyszerszekrény, hűtőszekrény, várótermi székek, nővértáska és orvosi sürgősségi, készenléti táska.

Az **Ózd, Október 23. tér 1. szám** alatti épületben került kialakításra 2011. május-július hónapokban egy **új iskolafogászati rendelő**, mert az Ózd, Bem út 8. szám alatt lévő általános iskola fenntartóváltozása okán. Az új iskolafogászati rendelő kialakítását a Város- és Sportlétesítmény-üzemeltető Intézmény végezte közfoglalkoztatás keretében, Munka+Tanulás programot megvalósítva.

Az **Ózd, Újváros tér 6.** szám alatt lévő **gyermekorvosi rendelő és védőnői tanácsadó** összekötő folyosójának tisztasági festésére 2011. júniusában került sor.

Befejeződött 2011. szeptember 09-én az **Ózd, Alkotmány út 3.** szám alatt lévő, komplex egészségügyi alapellátásnak helyet adó épületben a **védőnői tanácsadó helyiségeinek** átalakítása, felújítása. Az átalakítás keretében sor került munkaszoba, akadálymentes WC, személyzeti WC és mosdó, vizesblokkok (új gépészeti csővezeték és szerelvények elhelyezése) kialakítására. Felújításra kerültek a külső és belső nyílászárók. Megtörtént a belső fal- mennyezet festése, fűtési hálózat bővítése, radiátorok, padló- és falburkolatok

cseréje. A kialakított munkaszobába három védőnő részére beszerzésre kerültek új számítógépesztalok, irodai székek és bútorok. A munkálatokat a Város- és Sportlétesítmény-üzemeltető Intézmény végezte közfoglalkoztatás keretében, Munka+Tanulás programot megvalósítva.

Ugyancsak az **Ózd, Alkotmány út 3.** szám alatti épületben 2011. október 1-jén megkezdődött – és jelenleg is folyamatban van – a **felnőtt és gyermekorvosi rendelők** folyosójának, várójának a felújítása (festés, fali burkolat javítása és a járópadozat burkolatának cseréje), vizesblokkok felújítása, új kialakítása, Baba-mama klub helyiségének létrehozása. Az akadálymentesítés biztosítása érdekében új rámpa megépítésére is sor kerül. Ezeket a munkálatokat is a Város- és Sportlétesítmény-üzemeltető Intézmény végzi Munka+Tanulás program keretében.

Műszaki tervezés alatt áll a **Mekcsey úti és a Nemzetőr úti** rendelő épületének teljes körű felújítása, és várhatóan a munkálatok még ez évben megkezdődnek.